הבא על יבמתו פרק ששי יבמות סו.

אחוותא ולא מיפקדי והאמר רב אחא בר רב קטינא א"ר יצחק [ט]מעשה באשה אחת שחציה שפחה וחציה בת חורין וכפו את רבה ועשאה בת חורין אמר רב נחמן בר יצחק [א]מנהג הפקר נהגו בה:

הדרן עלך הבא על יבמתו

אלמנה [ב]לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט הכניסה לו עבדי מלוג ועבדי [ג]צאן ברזל עבדי מלוג לא יאכלו בתרומה עבדי צאן ברזל יאכלו [ד]ואלו הן עבדי מלוג אם מתו מתו לה ואם הותירו הותירו לה אע"פ [ה]שהוא חייב במזונותן הרי אלו לא יאכלו בתרומה [ו]ואלו הן עבדי צאן ברזל אם מתו מתו לו ואם הותירו הותירו לו הואיל והוא חייב באחריותן הרי אלו יאכלו בתרומה [ז]בת ישראל שניסת לכהן והכניסה לו עבדים בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל הרי אלו יאכלו בתרומה [ח]ובת כהן שניסת לישראל והכניסה לו עבדים בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל הרי אלו לא יאכלו בתרומה: **גמ'** ועבדי מלוג לא יאכלו בתרומה אמאי להוי כקנינו שקנה קנין דתניא מנין לכהן [ט]שנשא אשה [י]וקנה עבדים שיאכלו בתרומה שנאמר [יא]וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו [יב]ומנין לאשה שקנתה עבדים [יג]ועבדיו שקנו עבדים שיאכלו בתרומה שנאמר וכהן כי יקנה נפש קנין כספו הוא יאכל בו קנינו שקנה קנין אוכל כל האוכל מאכיל כל שאין אוכל אינו מאכיל ולא והרי ערל וכל הטמאים שאינן אוכלין ומאכילין התם פומייהו כאיב להו והרי ממזר שאין אוכל ומאכיל אמר רבינא [יד]קנין אוכל קאמר קנין אוכל מאכיל שאינו אוכל אינו מאכיל ורבא אמר מדאורייתא מיכל אכלי ורבנן הוא דגזרי בהו כדי שתאמר אני איני אוכלת עבדי אינן אוכלין זונה היא אצלו הלכך אתי לאפוקה רב אשי אמר גזירה שמא תאכיל לאחר מיתה אלא מעתה בת ישראל שנשאת לכהן לא תאכיל גזירה שמא תאכיל לאחר מיתה אלא אמר רב אשי באלמנה כהנת דאתיא לאורויי מעיקרא אכלי בתרומה דבי נשא אינסבי ליה להאי אכלי בתרומה דגבראי והשתא הדרי לי למילתיה קמייתא ולא ידעה דמעיקרא לא שויתה לנפשה חללה השתא שויתה לנפשה חללה תינח אלמנה כהנת אלמנה בת ישראל מאי איכא למימר באלמנותה [טו]לא פליגי רבנן איתמר המכנסת שום לבעלה היא אומרת כלי אני נוטלת והוא אומר דמים אני נותן הדין עם מי רב יהודה אמר הדין

אלמנה לכהן גדול: עבדי מלוג לא יאכלו. אפילו למ"ד (ו) (גיטין דף מז:) קנין פירות כקנין הגוף דמי לא חשיב בהכי קנין כספו כיון שאין הגוף שלו כמו שאין יוצאין בשן ועין לאיש אפילו למ"ד קנין פירות כקנין הגוף דמי כדאמר בהחובל (ב"ק דף פט: וסס) וקנס יש להניח לאיה דבתרומה אזלינן בתר קנין הגוף דנכרים פרק בתרא דכריתות (דף כד:) אמר גבי המפקיע עבדו יצא לחירות דמעוכב גט שחרור אוכל בתרומה אע"פ שאין לרב פירות אלא הגוף ואפילו למ"ד קנין פירות כקנין הגוף דמי אמינ: **מנין** לכהן כו'. ממתניתין דקתני כסיפא בת ישראל שניסת לכהן דעבדי מלוג שלה אוכלין לא נעי למפרך הא"ל דאכלי מכח האשה עצמה שאוכלת ולא מכח הבעל משום שקנה קנין לגבי פירין מבריתא דקתני קנינו שקנה קנין אוכל וא"כ אפילו אינה אוכלת יש להם לאכול: **לכהן** שנשא אשה כו'. ה"ה שאינם אלא נקט נשא משום דאורוסה מדרבנן לא אכלה משום דעולה (כתובות דף מ:) או משום סמפון: **שנאמר** וכהן כי יקנה נפש. והא דדרשינן לעיל בפ' הבא על יבמתו (דף מ.) פליגא דכל כהן שנשא בת גרים היינו מנפש יתירא: **ועבדיו** שקנו עבדים. אפילו לרבי מאיר דאמר (בקידושין דף כג:) אין קנין לעבד בגלל רבו אפילו ע"מ שיצא בו לחירות משכחת לה עבדים שקנו עבדים כמפקיע עבדו דאוכל בתרומה כדאמרינן בפרק בתרא דכריתות (ד' כד:): **גזירה** שמא תאכיל לאחר מיתה. ובעבדי אלן בתרא לא שייך למגזר אפי' למ"ד בסמוך הדין עמה דכל זמן שלא נגמרה אותם בב"ד אוכלין מכחו ואחר שנגמרה ושמו לה ב"ד הרי כאילו קנקה עבדים לאחר מיתת בעלה: **אלא** מעתה בת ישראל שניסת לכהן לא תאכיל שמא כו'. תימה דלא דמי דהתם ליכא למיטעי דהא בחיי הבעל היתה אוכלת בעצמה ועכשיו אינה אוכלת אבל כאן אם יאכלו עבדים בחיי הבעל אע"פ שבעצמה אינה אוכלת איכא למגזר שמא תאכיל גם לאחר מיתה ואית ספרים דגרסי בת ישראל שניסת לכהן לא תאכל ופריך דהיא עצמה לא תאכל שמא תאכל אחר מיתה ולספרים דגרסי ממי לא תאכיל איכא למימר דאכולי מילתא פריך שלא תאכל ולא תאכיל אלא דנקט לא תאכיל משום דניחא ליה לאקשויי מעבדים לעבדים: כרשיני

מסורת הש"ס

א) גיטין לח. [מב: ע"ש], ב) [ז"ל רש"י כ"מ סט: ד"ה אין מקנין לאן בחל וכו' ונראה לי ברוב המקבלים כך היו נוהגים לקבל בחמה דקה להכי קרי לה לאן], ג) [לקמן קז. כתובות נב: כ"מ נג:], ד) ס"ל ותס הוותיו הוותיו,

תורה אור השלם

ו. וכהן כי יקנה נפש קנין בספו הוא יאכל בו וילוד ביתו הם יאכלו בלחמו: ויקרא כב יא

גליון הש"ם

נמ' יעבריי שקנו עבדים. עי' מוד ד' סא ע"ב תד"ה לי הכי נעבדים נמי:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה עבדי מלוג וכו' למ"ד קנין. כ"כ פרק המולך דף לו:

תוס' חד מקמאי

אלמנה. הא דתנן אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוט והכניסה לו (נכסי) [עבדי] מלוג לא יאכלו אסקוה רבא ורב אשי בתראי דמדרבנן היא אבל מדאורייתא אכלי דלא גרע מקנינו שקנה קנין דתניא מנין לכהן שנשא אשה וקנה עבדים שיאכלו בתרומה שנאמר וכהן כי יקנה נפש קנין דבר אפילו קנינו שקנה קנין אוכל ומיהו רבינא ס"ל דמדאורייתא נמי לא אכלה דכל קנין שאינו אוכל מאכיל קנין שאינו אוכל אינו מאכיל אבל מידי דלא קנין הוא אע"פ שאינו אוכל מאכיל שהרי ישראל אע"פ שאין אוכלים ומאכילין אם אמו שהריתה בת ישראל לכהן כדאיתא במתני':

מוסף רש"י

וכפו את רבה ועשאה בת חורין. מפני שלא היתה כתיב לא לעבד ולא לבן חורין (גיטין לח:). **מנהג הפקר נהגו בה.** לאו משום דאיתתא מפקדא אפריס וכיסי. אלא מתוך שלא היתה כתיב לא היתה מיוחדת לאיש וכיי נוהגין בה הפקר מנות (שם) ולא היתה מיוחדת לאדם ולא היתה משמרת עצמה (שם מג.).

הדרן עלך הבא על יבמתי

עין משפט נר מצוה

קכה א מיי' פ"ט מהל' עבדים ה"ז סמג עשין סב טוש"ע יו"ד סי' רסז סעיף עט:
א ב מיי' פ"ז מהל' תרומות הל' כ טור"ש סי' שלב:
ב ג מיי' פט"ז מהל' תרומות הל' ח סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' סה סעי' כ:
ג ד מיי' שם פכ"ב הל' סה סמג שם טוש"ע שם סעי' נח:
ד ה מיי' שם פט"ז הל' ח טוש"ע שם סעי' כ:
ה ו מיי' פ"ז מהל' תרומות הל' יח טור"ש סי' שלב:
ו ז מיי' שם הלכה יט:
ז ח מיי' שם פ"ז הל' ג טור שם:
ח ט מיי' שם הל' ח:
ט י כ מיי' פ"ז שם הל' יח טור שם:

תוספות ישנים

עבדי מלוג לא יאכלו בתרומה. וא"ת למ"ד קנין פירות כקנין הגוף דמי אמאי לא יאכלו הא אית ליה בגוייהו פירות וי"ל דנכי תרומה כיון דהוא מן התורה בעינן קנין הגוף דכתיב כי יקנה נפש. וה"ל אמרינן מתוסר גט שחרור אוכל בתרומה אע"ג דאין (לבעל) (לאחרון) בו שום פירות שנחרר מ"מ כיון דנופי קנוי לגיר גט אוכל בתרומה: **ועבדים** שקנו עבדים. פ"ה וא"ת הא לשה לי קרא מה שקנה עבד קנה רבי וי"ל דאצטריך כיסא שנתנו לו ע"מ שאין לרבי רשות בו וא"ת לר"מ דאמר (איהו) בקדושין (כ"ד) לחמ"ה לא קני ליה עבד דקני ליה רבי מהיכ דאין קנין לעבד בגלל רבו מאי איכא דמיתר' ר"ל דלר"מ ניחא דשיקר קרא לאשה שקנתה עבדים ואנא אשה נקנו עבדים שקנו עבדים וא"ת והא אשה נמי אמרינן מה שקנתה אשה קנה בעלה וי"ל דהכא מיירי שנתנו לה בחתנה ע"מ שאין לבעלה רשות בהן וכמתנה וכתה ואין הבעל אוכל פירות. וא"ת ואמאי לא פריך מנופה דמתני' בת ישראל שנשאת לכהן והכניסה לו בין עבדי מלוג בין עבדי צאן שקנה קנין אוכל וי"ל דאי אמרינן שקנה קנין אוכל דאמאי לא קנינו שקנה קנין אוכל אינו מאכיל. ת"ל והכן כי יקנה נפש קנין כספו דדרשינן והכן כי יקנה כספו נפש יאכל וכו'. וא"ת יפה אצטריך לקמן לפטוע דכל כהן שנשא בת גרים. וי"ל דמיתורא דנפש קא דרים:

אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט הכניסה לו עבדי מלוג לא יאכלו בתרומה. אע"פ שאין בגוף הגוף אלא מה שיש לו לקבלם עליו באחריות כתובתה כמו שבותנין ולא נדונית להנעלת ליה והוא מוסיף כנגדן וכותב סך הכל קבל עליו פלוני כך וכך בכתובתה קורין לאן בחל ויש שמכנסת ממון הרבה ואינה כותבת כולו בכתובתה ומשיירת לעצמה הן נכסי מלוג והבעל אוכל פירות והקרן שלה קיים ואם מתו מתו לה [ד]או פחתו פחתו לה. לשון לאן בחל קרן קיים שאין פוחת ונפסד שאפילו מתו כולן אחריותן עליו לשלם לה כסיומת לו יגרשנה: **עבדי מלוג לא יאכלו.** לפי שהן שלה והיא חלה ולקמן בגמרא מפרש טעמא: **בת ישראל שניסת לכהן.** אפילו עבדי מלוג שאין שלו יאכלו דהייגו קנינו שקנה קנין וילפינן בגמרא דקנינו שקנה קנין אוכל: **גמ' שנשא אשה וקנה עבדים.** אי קנה עבדים: **ומנין לאשה.** בת ישראל לכהן שקנתה עבדים מנכסי מלוג שלה או עבדיו של כהן שקנו עבדים: **ועבדיו שקנו עבדים** גרסי'. וא"ת מה שקנה עבד קנה רבו ולמאי איצטריך קרא לרבויינהו משכחת לה כגון שנתנו לו לעבד מנה על מנת שאין לרבו רשות בו: **והכן כי יקנה נפש קנין כספו.** קנין כספו קרא יתירא ודרשינן דלהכי אתא והכי משמע כהן כי יקנה קנין כספו נפש שעבדו יקנה עבד הוא יאכל בו: **הערל.** כהן ערל אינו אוכל ועבדיו אוכלין כדתנן לקמן (דף ע.): **פומייהו כאיב להו.** כלומר ממוסרי תקנתא הם אכל עומדים ליתקן ולאכול אכל זו שהיא נעשית חללה אין לה תיקון עולמית: **והרי ממזר.** בת ישראל שניסת לכהן וילדה בת והבת ניסת לממזר וילדה בן ומתה והבן קיים והרי אם אמו אשת כהן אוכלת בשביל תרומה לאחר מיתת בעלה לפי שיש לה זרע מן הכהן כדתנן בסיפא בפרקין (דף סט:) והוא אינו אוכל דזר הוא. והוא הדין נמי אי כשר הוה שנולד מישראל כשר נמי אין אוכל ומאכיל אם אמו והא דנקט לאותובי ממזר משום דמתניתין היא: **שמא תאכיל.** עבדי מלוג שלה לאחר מיתת הכהן בעלה אכל בעבדי אלן בחל ליכא למגזר דהשתא לאו משום דידה אכלי אלא משום כהן שהוא רבן: **אלא מעתה בת ישראל שנישאת לכהן לא תאכיל.** עבדי מלוג בתרומה: **גזירה שמא תאכיל לאחר מיתה.** אלמה תנן בתמתיתין בין עבדי מלוג בין עבדי אלן בחל יאכלו: **באלמנה כהנת.** בת כהן ששבה לתרומת אביה ממיתת בעלה. ואי אמרינן יאכלו עבדי מלוג בתרומה בחיי בעלה כהן גדול זה משום שקנו קנין דלא גרעה הך חללה מעבד שקנה עבדים אחרת לאוריי היתירא אחר מיתתו להאכילם בתרומה מחמת אביה דאמרה מעיקרא באלמנותי הראשון היו עבדי אוכלין בתרומה דבי נשא: **אינסבי ליה.** לכ"ג אכלי עבדי בתרומה דגברא השתא כשמת הדרי למילתא קמייתא ויאכלו עבדי בתרומה דבי נשא כמעיקרא באלמנותי הראשון: **אלמנה כהנת ישראל.** דלא אתיא לאוריי מאי איכא למימר מאי טעמא לא אכלי בחייו הא לא גרעה מעבד שקנה עבדים: **לא פליגי.** לא חילקו בין אלמנה לאלמנה: **המכנסת שום לבעלה.** נכסי לאן בחל שמה לו בכתובתה והיו בהן כלים ודבר המסויים וכשגירשה ונתה ליטול כתובתה: **היא אומרת כלי אני נוטלת והוא אומר דמים אני נותן.** כמו שקבלתי עלי בשומא ומאז הן באחריותי ושלי הן: הדין

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com